

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA

**T/706. számú
törvényjavaslat**

a magánélet védelméről

**Előadó: Dr. Trócsányi László
igazságügyi miniszter**

Budapest, 2018. június

2018. évi ... törvény

a magánélet védelméről

A magánélet, a családi élet, az otthon és a kapcsolattartás tiszteletben tartásához fűződő jog együttesen az ember veleszületett méltóságából ered, amely mindenkit megillet. A magánélethez való jog az emberi lét és önazonosság kiteljesedéséhez elengedhetetlen, hiszen az az emberi személyiség érinthetetlen tartományát határolja körül.

Magánélethez való jog minden embert megillet, és azt a közügyek szabad vitatása során is tiszteletben kell tartani, erre figyelemmel a közéleti ügyek szabad megvitatása sem járhat a magán- és családi élet, valamint az otthon sérelmével. Az Alaptörvénnyel összhangban a közéleti szereplőt is megilleti a magánélet védelme és az otthon nyugalma. A törvény kimondja, hogy közéleti szereplő túrni csak közéleti tevékenységével összefüggésében köteles.

Az infokommunikáció korszerű eszközei a kapcsolattartás napi formáit is megváltoztatták, így a magánélet védelme kiterjed a fizikai és az interneten megvalósuló zaklatásra egyaránt. Az egyén méltóságát és magánélethez fűződő jogát biztosítani kell a közösségi médiatérben is. Ezért a törvényalkotó szándéka garantálja az egyén számára a privátszféra biztonságát a magáncéllal megosztott és közzétett tartalmak tekintetében is.

Az Alaptörvény hetedik módosításával kiegészített VI. cikkére és az alapvető jogok korlátozhatóságának Alaptörvényben meghatározott általános kereteire, valamint az Alkotmánybíróság gyakorlatára figyelemmel, az Országgyűlés a magánélethez való jog hatékony biztosítása céljából, továbbá annak érdekében, hogy a jogalkalmazás figyelmét felhívja a magánélethez való jogot érintő aktuális kihívásokra, egyben annak okán, hogy a jogvitákban érvényesíthető legyen a magánélethez való jog fokozott védelme, a következő törvényt alkotja:

I. Fejezet

Általános rendelkezések

1. Célok és alapelvek

1. §

Az állam tiszteletben tartja és védi az egyén magánéletét, családi életét, otthonát és a kapcsolattartását (a továbbiakban együtt: magánélethez való jog).

2. §

(1) A magánélethez való jog a személyiség szabad kibontakoztatásához való jog része, amelynek értelmében az egyént szabadság illeti meg élete felelősségteljes, önálló alakítására, család, otthon és emberi kapcsolatok létesítésére és megővására.

(2) A magánszféra fokozott védelmét szolgáló alapvető szabályokat törvény állapítja meg. E jog csak más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, a magánélethez való jog lényeges tartalmának és az emberi méltóságnak a tiszteletben tartásával korlátozható.

(3) A magánélethez való jog lényege, hogy azt – külön törvényben meghatározott kivételekkel – az egyén akarata ellenére mások ne sérthessék meg.

(4) A magánélethez való jog gyakorlása során mindenki köteles mások jogait tiszteletben tartani.

3. §

Az állam elősegíti és támogatja a magánszféra tiszteletben tartását előtérbe helyező szemlélet kialakulását és fenntartását a társadalmi és a gazdasági élet valamennyi területén.

4. §

A magánélethez való jogot érintő jogszabályokat az Alaptörvénnyel, valamint a magánélet hatékonyabb védelme céljából e törvény rendelkezéseivel összhangban kell értelmezni.

5. §

A magánélethez való joga megsértése esetén mindenki – külön törvényben meghatározott módon – hatósághoz vagy bírósághoz fordulhat.

6. §

A magánélethez való jog védelmének részletes szabályait külön törvények, különösen a Polgári Törvénykönyv, a Büntető Törvénykönyv és az információs önrendelkezéssről szóló törvény rendezik.

II. Fejezet

Részletes rendelkezések

2. A magánélethez való jog egyes kiemelt területeivel kapcsolatos rendelkezések

7. §

(1) Mindenkinek joga van arra, hogy magánéletét fokozott védelem illesse meg, és azt más előtt csak saját akaratából vagy törvényben meghatározott esetben fedje fel.

(2) A közéleti szereplő magán- és családi életét, valamint otthonát a közügyek szabad vitatásának körén kívül eső közléssel vagy magatartással szemben a közéleti szereplőnek nem minősülő személlyel azonos védelem illeti meg.

(3) Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődésüket biztosító a magán- és családi életre, otthonra és kapcsolattartásra, ennek tiszteletben tartása mindenkinek a kötelezettsége.

3. A magánélet tiszteletben tartásához való jog

8. §

(1) A magánélet tiszteletben tartásához való jog része, különösen a névviseléshez való jog, a személyes adatok, a magántitok, a képmás és hangfelvétel, a becsület és a jó hírnév védelme.

(2) A magánélet tiszteletben tartásához való jog megsértését jelentheti különösen az egyén által megőrizni kívánt személyes adattal, titokkal, képmással, hangfelvétellel való visszaélés, vagy a becsület és a jó hírnév megsértése.

4. A családi élet tiszteletben tartásához való jog

9. §

(1) Mindenkinek joga van arra, hogy családi életét mint a magánélet közegét, fokozott védelem illesse meg.

(2) A családi élet tiszteletben tartásához való jog az egyént és családtagját együtt illeti meg.

(3) A családi élet tiszteletben tartásához való jog sérelmét jelenti különösen mások családi életének jogosulatlan megsértése, zavarása vagy mások családi életébe való jogosulatlan beavatkozás.

5. Az otthon tiszteletben tartásához való jog

10. §

(1) Mindenkinek joga van otthonának nyugalmahoz. Az otthon nyugalma biztosítja a magán és családi élet kibontakozását, továbbá a magánszféra szabad és teljes megélését. Ennek tiszteletben tartása érdekében mindenkinek az otthonát mint magánéletének, családi életének színterét fokozott védelem illeti meg.

(2) Az otthon tiszteletben tartásához való jog sérelmét jelenti különösen mások otthonába való jogosulatlan behatolás, vagy egyéb sértő, zavaró, zaklató módon történő jogosulatlan beavatkozás.

(3) Akit az otthon tiszteletben tartásához való jogában megsértének, a 12-13. § szerinti jogkövetkezményeken kívül külön törvényben meghatározottak szerint egyéb, így különösen birtokvédelmi-, szomszédjogi-, tulajdonvédelmi igényeket is érvényesíthet.

6. A kapcsolattartás tiszteletben tartásához való jog

11. §

(1) A magánközlések, az előszóban, telefonbeszélgetés, hagyományos vagy elektronikus levelezés során vagy egyéb kommunikációs eszközök segítségével átadott magánjellegű információk a kapcsolattartás tiszteletben tartásához fűződő jog védelme alá tartoznak. Az egyént fokozott védelem illeti meg mind a zaklatás hagyományos, mind a zaklatás valamennyi internetes formájával szemben.

(2) A kapcsolattartás tiszteletben tartásához fűződő jog kiterjed a magánkommunikáció bármely módon történő megfigyelésével szembeni védelemre is.

III. Fejezet

A magánélethez való jog megsértésének jogkövetkezményei

7. A magánélethez való jog megsértésének személyiségi jogi jogkövetkezményei

12. §

Akit magánélethez való jogában megsértének, a jogsértés ténye alapján - az elévülési időn belül - az eset körülményeihez képest a Polgári Törvénykönyv szabályai szerint követelheti

- a) a jogsértés megtörténtének bírósági megállapítását;
- b) a jogsértés abbahagyását és a jogsértő eltiltását a további jogsértéstől;
- c) azt, hogy a jogsértő adjon megfelelő elégtételt, és ennek biztosítson saját költségén megfelelő nyilvánosságot;
- d) a sérelmes helyzet megszüntetését, a jogsértést megelőző állapot helyreállítását és a jogsértéssel előállított dolog megsemmisítését vagy jogsértő mivoltától való megfosztását;
- e) azt, hogy a jogsértő vagy jogutódja a jogsértéssel elért vagyoni előnyt engedje át javára a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint.

13. §

(1) Akit magánélethez való jogában megsértének, a Polgári Törvénykönyv szabályai szerint sérelemdíjat követelhet az őt ért nem vagyoni sérelemért.

(2) Aki a magánélethez való jogának megsértéséből eredően kárt szenved, a 12. §-ban foglalt igényeken kívül a Polgári Törvénykönyvnek a jogellenesen okozott károkért való felelősség szabályai szerint követelheti a jogsértőtől kárának megtérítését, valamint külön törvényben meghatározottak szerint egyéb igényeket is érvényesíthet.

8. A magánélethez való jog megsértésének egyéb jogkövetkezményei

14. §

Akit magánélethez való jogában megsértének, a 12-13. § szerinti személyiségi jogi igényeken kívül külön törvényben meghatározottak szerint egyéb igényeket is érvényesíthet.

IV. Fejezet

Záró rendelkezések

9. Hatályba léptető rendelkezések

15. §

Ez a törvény kihirdetését követő napon lép hatályba.

10. Módosító rendelkezések

16. §

A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 2:44. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„2:44. § [Közéleti szereplő személyiségi jogának védelme]

(1) A közügyek szabad vitatását biztosító alapjogok gyakorlása a közéleti szereplő személyiségi jogainak védelmét szükséges és arányos mértékben, az emberi méltóság sérelme nélkül korlátozhatja; azonban az nem járhat a magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével.

(2) A közéleti szereplőt a közügyek szabad vitatásának körén kívül eső közléssel vagy magatartással szemben a nem közéleti szereplővel azonos védelem illeti meg.”

Általános indokolás

A magánélet védelméről szóló törvényjavaslat az Alaptörvény VI. cikkének (1) bekezdésében foglalt, a magánélet, a családi élet, az otthon és a kapcsolattartás tiszteletben tartására vonatkozó jogosultságot bontja ki az Alaptörvény hetedik módosítására tekintettel. A törvény az alapvető jogok korlátozhatóságának Alaptörvényben meghatározott általános kereteire, valamint az Alkotmánybíróság gyakorlatára figyelemmel irányozza elő a magánélethez való jog hatékony és fokozott védelmét.

A törvényjavaslat utal a zaklatás „hagyományos” formáját megillető védelem mellett, a zaklatás valamennyi internetes formájával szembeni védelemre is.

A jogszabály összegyűjti a védendő érdekeket, és az azokra vonatkozó jogszabályi rendelkezések alapvető szinten is megjeleníthető rendelkezéseit foglalja a normaszövegbe, utalva arra, hogy e jogok részletes szabályait, illetve azok megsértése esetén alkalmazható jogkövetkezményeket külön törvény határozza meg, részletezi.

Részletes indokolás

az 1-6. §-hoz

A magánélet átfogóbb védelmének érdekében indokolt az egész jogrendszert átható célok és alapelvek rögzítése, melyek garantálják az Alaptörvény VI. cikkében meghatározott (és kibővült) magánélethez való jog védelmét, és utalnak e jog lényeges, külön törvényekben meghatározott elemeire.

A törvényjavaslat garantálja, hogy a magánszféra védelmét szolgáló alapvető szabályokat kizárólag törvény állapítja meg, rendelkezik arról, hogy a magánélethez való jogot érintő jogszabályokat értelmezni az Alaptörvényvel, valamint a magánélet hatékonyabb védelme céljából e törvény rendelkezéseivel összhangban szükséges, amellyel a részletes szabályokat külön törvények tartalmazzák.

a 7. §-hoz

A magánélethez való jog egyes különös eseteinek kifejtését megelőzően rögzíti az általános elveket, amelyek valamennyi különös eset vonatkozásában irányadóak. A törvény alapján mindenkinek joga van arra, hogy magánéletét fokozott védelem illesse meg, és azt más előtt csak saját akaratából vagy törvényben meghatározott esetben fedje fel.

A törvényjavaslat kimondja, hogy a közéleti szereplőt a magánélethez való jog kiemelt területeivel összefüggésben a közéleti szereplőnek nem minősülő személlyel azonos védelem illeti meg a közügyek szabad vitatásának körén kívül eső közléssel vagy magatartással szemben. A közéleti szereplő Polgári Törvénykönyv szerinti hozzátartozóját külön nem nevesíti a javaslat, hiszen pusztán a közéleti szereplőre figyelemmel, a hozzátartozó nem tekinthető közéleti szereplőnek.

Az Alaptörvény XVI. cikkére is tekintettel a javaslat e körben külön is nevesíti a gyermekeket.

a 8. §-hoz

A törvényjavaslat a magánélet tiszteletben tartásához való jog tartalmát részletezi, és a jogalkalmazást segítve rögzíti példálózó jelleggel e jog megsértésének fontosabb eseteit. Kiemelendő, hogy e körben is érvényesül a törvény azon alapelve, miszerint a magánélethez való jog lényege, hogy azt – külön törvényben meghatározott kivételekkel – az egyén akaratára ellenére mások ne sérthessék meg.

a 9. §-hoz

A javaslat a családi élet tiszteletben tartásához való jog tartalmát részletezi, és a jogalkalmazást segítve rögzíti példálózó jelleggel e jog megsértésének fontosabb eseteit. Kiemelendő, hogy e körben is érvényesül a törvény azon alapelve, miszerint a magánélethez való jog lényege, hogy azt – külön törvényben meghatározott kivételekkel – az egyén akarata ellenére mások ne sérthessék meg.

a 10. §-hoz

A törvényjavaslat az otthon tiszteletben tartásához való jog tartalmát részletezi, és a jogalkalmazást segítve rögzíti példálózó jelleggel e jog megsértésének fontosabb eseteit. Kiemelendő, hogy e körben is érvényesül a törvény azon alapelve, miszerint a magánélethez való jog lényege, hogy azt – külön törvényben meghatározott kivételekkel – az egyén akarata ellenére mások ne sérthessék meg.

a 11. §-hoz

A javaslat a kapcsolattartás tiszteletben tartásához fűződő jog tartalmát részletezi, és külön rögzíti, hogy az egyént védelem illeti meg mind a zaklatás hagyományos, mind a zaklatás valamennyi internetes formájával szemben. Kiemelendő, hogy e körben is érvényesül a törvény azon alapelve, miszerint a magánélethez való jog lényege, hogy azt – külön törvényben meghatározott kivételekkel – az egyén akarata ellenére mások ne sérthessék meg.

a 12-13. §-hoz

A javaslat a Polgári Törvénykönyv vonatkozó rendelkezéseivel összhangban szól a magánélethez való jog személyiségi jogi jogkövetkezményeiről.

a 14. §-hoz

Összhangban a célokkal és alapelvekkel a javaslat rögzíti, hogy akit magánélethez való jogában megsértenek, a személyiségi jogi igényeken kívül külön törvényben meghatározottak szerint egyéb igényeket is érvényesíthet.

a 15. §-hoz

Hatályba léptető rendelkezés.

a 16. §-hoz

Az Alaptörvény hetedik módosításával kiegészített VI. cikkével való összhang megteremtésére tekintettel indokolt a Polgári Törvénykönyv módosítása a közéleti szereplők vonatkozásában is a magánélet fokozott védelme érdekében, mind a közügyek szabad vitatását biztosító alapjogok gyakorlása vonatkozásában, mind az ezen kívül eső körben.